

Katowice; 23.02.2023

Ocena osiągnięć naukowych dr n. med. Bartosza Grabskiego

sporządzona na zlecenie Rady Dyscypliny Nauki medyczne
Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie
na podstawie uchwały z dnia 17 stycznia 2023 roku
o powołaniu na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym.

Katedra i Klinika Psychiatrii
Dorosłych Śląskiego Uniwersytetu
Medycznego w Katowicach

40-635 Katowice
ul. Ziołowa 45/47
www.sum.edu.pl

Kierownik Katedry i Kliniki
Psychiatrii Dorosłych SUM
Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr.
Krzysztof Kucia
tel.: (+48 32) 205 92 60

SEKRETARIAT

tel.: (+48 32) 205 92 60
tel.: (+48 32) 359 80 11

fax: (+48 32) 205 92 60
psych1@sum.edu.pl

Recenzję przygotowano w oparciu o przekazane mi dokumenty:

1. Autoreferat,
2. Analizę bibliometryczną,
3. Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych,
4. Kopię dokumentu potwierdzającego uzyskanie stopnia doktora nauk medycznych,
5. Cztery publikacje składające się na osiągnięcie naukowe wraz z oświadczeniami autora i współautorów,
6. Publikację będącą efektem współpracy zagranicznej,
7. Dwa listy rekomendacyjne związane ze współpracą międzynarodową.

Przebieg edukacji i szkolenia zawodowego

Dr n. med. Bartosz Grabski ukończył w 2000 roku studia medyczne na Wydziale Lekarskim Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 2006 roku uzyskał stopień doktora nauk medycznych po obronie rozprawy pt.: „Współwystępowanie zaburzeń psychicznych z chorobą afektywną dwubiegunową”. Jest specjalistą w zakresie psychiatrii (2008) oraz seksuologii (2013), a także certyfikowanym psychoterapeutą Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Poznawczej i Behawioralnej (2007).

Habilitant kilkakrotnie odbył staże w zagranicznych instytucjach naukowych: Department of Psychiatry and Psychotherapy in Bielefeld – Bethel (miesięczny pobyt szkoleniowy w 2002 r.), Maudsley Core Forum in the Maudsley Institute of Psychiatry in London, UK (tygodniowy pobyt szkoleniowy w 2005 r.), dwa tygodniowe szkolenia w roku 2012 oraz 2015 w Pink Therapy London (Summer School, International Master Class) oraz tygodniowy pobyt szkoleniowy w 2018 r. w Nottingham Centre for Transgender Health.

Jest członkiem: Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (PTP), Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Poznawczej i Behawioralnej (PTTPB), Światowego i Europejskiego Towarzystwa Medycyny Seksualnej (ISSM/ESSM). Dodatkowo jest członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego (PTS) oraz certyfikowanym członkiem Światowego i Europejskiego Stowarzyszenia Specjalistów do spraw Zdrowia Osób Transpłciowych (WPATH/EPATH).

Dr n. med. Bartosz Grabski jest zatrudniony od 2011 r. w Katedrze Psychiatrii UJ CM na stanowisku adiunkta, dodatkowo od 2014 r. pełni obowiązki kierownika Pracowni Seksuologii Katedry Psychiatrii UJ CM.

Powyższe fakty dokumentują szerokie kompetencje zawodowe i dążenie do systematycznego pogłębiania wiedzy, także poprzez staże zagraniczne, z drugiej strony ugruntowaną pozycję zawodową habilitanta.

Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięciem naukowym pt.: „Wybrane problemy w funkcjonowaniu seksualnym i seksualna jakość życia u mężczyzn homo- i biseksualnych – rola tożsamości seksualnej, stresu mniejszościowego, wzorców relacyjnych i seksualnych, stylu życia i stanu zdrowia”, określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), będącym podstawą złożonego przez dr n. med. Bartosza Grabskiego wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego, jest cykl spójnych tematycznie publikacji, składający

się z 4 prac oryginalnych. Łączna punktacja cyklu prac: **IF = 13.144, MNiSW = 520**. Jedną pracę opublikowano w czasopiśmie należącym do kwartyła pierwszego (Q1), dwie w czasopismach należących do kwartyła drugiego – górnego 40 percentyla Q2 i jedną w czasopiśmie z kwartyła Q4. We wszystkich publikacjach dr Bartosz Grabski jest pierwszym autorem i uczestniczył w całym procesie ich tworzenia, od koncepcji badania po ostateczną akceptację artykułów, a jego udział procentowy w tych działaniach oszacowano dla poszczególnych prac na 75, 80, 75 oraz 75 %, co znajduje potwierdzenie w oświadczeniach autora i współautorów. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż trzy prace opublikowano w najbardziej prestiżowych czasopismach seksuologicznych.

Pomimo, iż w świetle współczesnej wiedzy dysfunkcje i problemy w funkcjonowaniu seksualnym należą do najczęstszych trudności seksualnych doświadczanych przez ludzi, stanowią one w znikomym odsetku przedmiot zainteresowania badaczy, także na gruncie polskim. Niedostatek badań dotyczy także obszaru funkcjonowania seksualnego mężczyzn homo- i biseksualnych. Zatem podjęcie w grupie mężczyzn nieheteroseksualnych badań uwzględniających z jednej strony seksualną jakość życia, z drugiej funkcję erakcyjną, wytrysk przedwczesny i anodyspareunię w szerokim spektrum uwarunkowań, obejmujących nie tylko kontekst tożsamości seksualnej i stresu mniejszościowego, lecz także wzorce relacyjne i seksualne, styl życia czy stan zdrowia należy uznać bez wątpienia za oryginalne i zasadne oraz interesujące poznawczo. Prace powstały w oparciu o analizy danych, zebranych w bazie dużego (n=3697) internetowego projektu badawczego nad seksualnością polskich mężczyzn o różnych tożsamościach seksualnych. Badanie miało charakter przekrojowy, przeprowadzono je w 2016 roku pod kierownictwem habilitanta, a jego projekt zaaprobowwała Komisja Bioetyczna UJ.

Celem pierwszej oryginalnej publikacji, która została wykorzystana jako osiągnięcie naukowe w procesie habilitacyjnym dr Bartosza Grabskiego (**J Sex Med 2019; 16(6): 860–871. IF: 3.293; MNiSW: 140.000**), była odpowiedź na pytanie o uwarunkowania seksualnej jakości życia u mężczyzn

homo- i biseksualnych z uwzględnieniem stresu mniejszościowego. W toku prowadzonych badań wykazano, że zarówno zinternalizowana homofobia, jak i wydarzenia związane z dyskryminacją pozwalają przewidzieć seksualną jakość życia tych osób. Najsilniejszymi predyktorami badanej zmiennej okazały się funkcja erekcyjna, zinternalizowana homofobia oraz ryzyko rozpoznania wytrysku przedwczesnego. Orientacja seksualna (homoseksualna vs biseksualna) i jej interakcje z indywidualnymi procesami stresu mniejszościowego były statystycznie nieistotne.

Tematem wiodącym drugiej pracy oryginalnej (**J Sex Med 2020: 17: 716–730. IF: 3.802; MNiSW: 140.000**) była ocena częstości występowania bolesnego kontaktu seksualnego oraz poszukiwanie jego korelatów z uwzględnieniem procesów stresu mniejszościowego w grupie mężczyzn nieheteroseksualnych. Spośród wszystkich badanych 65,7% zadeklarowało, że w ciągu ostatniego roku podjęło receptywny stosunek analny, z czego 22,3% z nich nie doświadczyło bólu, 44,3% lekkiego, 23,6% umiarkowanego, 7,6% silnego a 2,2% bardzo silnego. Udokumentowano, że wiek (OR: 0,97), lęk zadaniowy (OR: 1,94) i zinternalizowana homofobia (OR: 1,04) były jedynymi statystycznie istotnymi predyktorami anodyspareunii.

W trzeciej publikacji (**J Sex Res 2022 May 27: 1-11 [ahead of print]. IF: 4,453 MNiSW: 140.000**) podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, czy tożsamość seksualna jest związana z funkcją erekcyjną i poddano ocenie zmienne, w tym składowe stresu mniejszościowego, które mogą przyczyniać się do różnic pomiędzy polskimi mężczyznami heteroseksualnymi a nieheteroseksualnymi. Stwierdzono, że zarówno tożsamość homo- jak i biseksualna pozwalała przewidzieć gorszą funkcję erekcyjną, podobnie jak lęk zadaniowy, systematyczne stosowanie leków zaleconych przez lekarza i wiek. Z kolei predyktorami lepszej funkcji erekcyjnej była przyjemność z penetracji, stała relacja i zróżnicowanie aktywności seksualnych. W podgrupie badanych mężczyzn pozostających w stałych związkach istotność predykcyjna tożsamości seksualnej uległa zanikowi. Analiza wieloczynnikowa

nie wykazała różnic pomiędzy tożsamością homo- i biseksualną, natomiast potwierdziła słaby efekt ukrywania własnej tożsamości.

Ostatni z artykułów cyklu (**Psych Pol ONLINE FIRST Nr 287: 1–16 [ahead of print 22 August 2022]. IF=1.596; MNiSW: 100.000**) poświęcono wartości predykcyjnej tożsamości seksualnej dla diagnozy wytrysku przedwczesnego oraz eksploracji możliwych mechanizmów leżących u jej podstaw. Okazała się ona niezależnym negatywnym predyktorem rozpoznania wytrysku przedwczesnego, jednakże jej znaczenie zanikło w modelach wieloczynnikowych w grupie mężczyzn w stałych związkach. Preferowanie insertywnej aktywności penetracyjnej, szczególnie wtedy, gdy obejmowała penetrację pochwową, lęk zadaniowy i trudności finansowe zwiększały to ryzyko, natomiast doświadczenie insertywnych form seksu oralnego i analnego, wyższy poziom wykształcenia, lepsze ogólne funkcjonowanie seksualne i regularna aktywność fizyczna takie ryzyko zmniejszały. Analizy prowadzone wyłącznie wśród mężczyzn nieheteroseksualnych nie wykazały różnic pomiędzy mężczyznami homo- i biseksualnymi, natomiast potwierdziły nieznaczną rolę stresu mniejszościowego jako czynnika zwiększającego ryzyko rozpoznania wytrysku przedwczesnego.

Działalność naukowa

Obszar eksplorowany w toku rozwoju naukowego dr Bartosza Grabskiego, poza tematem cyklu habilitacyjnego, obejmuje cztery zasadnicze zagadnienia:

- zdrowie seksualne osób homo- i biseksualnych – pozostałe, uzupełniające w stosunku do prac przedstawionych w dziele analizy z badania seksualności mężczyzn,
- zdrowie psychiczne osób homo- i biseksualnych,
- transpłciowość, dysforia i niezgodność płciowa,
- zaburzenia nastroju i ich leczenia ze szczególnym uwzględnieniem choroby afektywnej dwubiegunowej i psychoedukacji jako niezbędnego elementu w jej kompleksowym leczeniu.

Sumaryczny **Impact Factor** publikacji naukowych z całej kariery naukowej dr n. med. Bartosza Grabskiego (z uwzględnieniem osiągnięcia naukowego) wynosi **63.999** oraz **2384** punkty **MNiSW**. Po wyłączeniu publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe suma **IF=50,855, MNiSW=1864**; dwie publikacje znalazły się w czasopismach należących do Q1 (wg JCR). Liczba cytowań wszystkich publikacji wynosi **130**, natomiast bez autocytowań: **118**. Współczynnik Hirscha dla wszystkich publikacji: **7**.

Dorobek naukowy habilitanta (z wyłączeniem publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe) przed nadaniem stopnia doktora to 2 prace oryginalne, 4 poglądowe oraz 1 rozdział w polskiej monografii. Został on w bardzo wysokim stopniu wzbogacony w okresie po nadaniu stopnia doktora i obejmuje **24 prace oryginalne w czasopismach z listy MNiSW** (w tym **18 opublikowanych w czasopismach z listy JCR** – w **11** spośród nich dr Bartosz Grabski jest **głównym autorem**), jeden opis przypadku w czasopiśmie z JCR (główny autor) oraz 13 prac poglądowych w czasopismach z listy MNiSW (w tym 8 w czasopismach z JCR – w 5 spośród nich dr Bartosz Grabski jest głównym autorem), 4 monografie naukowe, 18 rozdziałów w monografiach naukowych i 3 redakcje monografii. Listę uzupełniają 3 rozdziały oddane do druku, 1 tłumaczenie publikacji oraz 1 publikacja popularno-naukowa.

Dr Bartosz Grabski uczestniczył w pracach zespołu badawczego w międzynarodowym projekcie naukowym, którego efektem jest praca oryginalna, opublikowana w *International Journal of Transgender Health*, czasopiśmie kwartyła Q1 listy JCR. Dodatkowo fakt współpracy naukowej potwierdził w liście rekomendacyjnym dr Timo Nieder (Institute for Sex Research, Sexual Medicine, and Forensic Psychiatry, University Medical Center Hamburg-Eppendorf, Hamburg). Habilitant prowadzi także ścisłą współpracę badawczą i szkoleniową z Pink Therapy London, potwierdzoną listem rekomendacyjnym dyrektora instytucji. Współpraca zaowocowała pracą oryginalną, zamieszczoną na łamach *Journal of Sexual Medicine*, czasopiśmie górnego 40 percentyla Q2 listy JCR oraz rozdziałem w oddanej do druku książce z międzynarodowym autorstwem: Grabski B. Anodyspareunia in MSM.

W: S. Neves, D. Davies. (red.) *Erotically Queer. Pink Therapy*. Routledge, London 2022.

Na gruncie krajowym dr Bartosz Grabski angażował się w projekty naukowe we współpracy z instytucjami naukowymi i uczelniami, czego efektem było 7 prac oryginalnych, w tym 5 z listy JCR oraz 5 prac poglądowych, w tym 4 z listy JCR.

Habilitant wygłosił ponad 100 wykładów na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych, w tym wykłady plenarne i na zaproszenie.

Dr Bartosz Grabski trzykrotnie w latach 2013-2017 był kierownikiem projektów statutowych, natomiast nie uczestniczył w pracach zespołów badawczych realizujących granty przyznane w drodze konkursu.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Dr n. med. Bartosz Grabski prowadzi bardzo ożywioną aktywność dydaktyczną, obejmującą nie tylko zajęcia dla studentów różnych wydziałów macierzystej uczelni, lecz także dla lekarzy specjalizujących się w psychiatrii czy anestezjologii oraz dla psychologów specjalizujących się w psychologii klinicznej. Prowadzi także zajęcia z seksuologii dla studentów różnych oddziałów SWPS, a także w ramach studiów podyplomowych tej uczelni oraz Uniwersytetu im. Karola Marcinkiewicza w Poznaniu. Jest autorem modułu na temat zdrowia psychicznego osób LGBT dla Pink Therapy London: Foundation Certificate in Gender, Sex & Relationship Diversity (GSRD) Therapy, prowadzi zajęcia dla Parterapeutisk Institut Denmark oraz jest członkiem zespołu szkolącego w ramach Global Educational Institute WPATH. Dr Bartosz Grabski jest redaktorem podręcznika psychoedukacyjnego, przeznaczonego dla osób i pacjentów transpłciowych i niebinarnych oraz ich rodzin, wydanego przez Fundację Trans-Fuzja oraz wspartej grantem finansowym przez Ambasadę Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w Warszawie.

Jestem promotorem pomocniczym w dwóch otwartych przewodach doktorskich.

Był członkiem komitetów naukowych 10 konferencji. Jest członkiem zespołu redakcyjnego czasopisma *Seksuologia Polska*, a także recenzentem artykułów zgłaszanych do publikacji w czasopismach międzynarodowych (*International Journal of Transgender Health, Sexual Medicine*) oraz krajowych. Sporządził ponadto recenzję wydawniczą skryptu z seksuologii dla studentów.

Habilitant przejawia także dużą aktywność w zakresie popularyzacji nauki, udzielając wypowiedzi podczas audycji radiowych i telewizyjnych, wypowiadając się na łamach prasy, dla portali internetowych czy angażując się w akcje propagujące wiedzę seksuologiczną wśród studentów.

Był wieloletnim członkiem Komisji Bioetycznej UJ, recenzując w zakresie psychiatrii i seksuologii niemal 100 zgłaszanych projektów badawczych.

Uhonorowany: ENCP Seminar Award Regional Seminar in Czerniejewo, nagrodą Izb Lekarskich za wynik egzaminu specjalizacyjnego w psychiatrii oraz przez PTP nagrodą Wojciecha Moczulskiego za wybitne walory pracy doktorskiej.

Podsumowanie

Dr n. med. Bartosz Grabski od wielu lat konsekwentnie realizuje swoją pasję zawodową i naukową, obejmującą tematykę seksuologiczną ze szczególnym uwzględnieniem aspektów zdrowotnych i problemów seksualnych osób o różnych tożsamościach seksualnych. Jest w tej dziedzinie niekwestionowanym ekspertem.

Zarówno osiągnięcie naukowe kandydata w postaci cyklu 4 powiązanych tematycznie prac oryginalnych, opublikowanych w wiodących czasopismach seksuologicznych, jak i jego cały dorobek naukowo-badawczy oceniam wysoko i stwierdzam, iż spełnia rekomendacje Rady Dyscypliny Nauki medyczne UJ, także w aspekcie naukometrycznym (5 punktów). Dorobek naukowy dr Bartosza Grabskiego stanowi oryginalny i znaczący wkład w rozwój wiedzy o seksualności człowieka. Dodatkowo, habilitant realizuje badania naukowe we

współpracy z zagranicznymi oraz krajowymi instytucjami naukowymi, czego wyrazem są oryginalne publikacje w czasopismach z listy JCR.

Wreszcie prowadzi ożywioną aktywność zarówno dydaktyczną w ośrodkach krajowych i zagranicznych, jak i popularyzatorską.

Stwierdzam, iż dr Bartosz Grabski spełnia kryteria nadania stopnia doktora habilitowanego, określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Wnioskuje do Rady Dyscypliny Nauki medyczne Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie o dopuszczenie dr n. med. Bartosza Grabskiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.